

Proměny péče v kontextu globální ekonomiky

Karlova univerzita
Filozofická fakulta
Katedra sociologie
Kamila Voštová

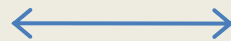
Struktura příspěvku:

- faktory vedoucí k růstu poptávky po placené pomoci v domácnosti
- pracovní migrace žen a koncept „globálních řetězců péče“
- dopady komodifikace péče na podobu mateřství, rodinné vazby a genderovou dělbu práce v rodině

??? jak se změny v životních drahách promítají do způsobů zajištění péče a práce v domácnosti a naopak???

destandardizace
a diferenciaci
životních drah

(proměny pracovních
a rodinných
drah)

diverzifikace zajištění
reprodukční práce

(případ zajištění
domácích prací a
péče pomocí
zaměstnání
pracovnice v
domácnosti)

---

sociální normy a institucionální rámec

Faktory vedoucí k zajištění péče a domácí práce skrze trh

- rostoucí participace žen na trhu práce
- přetrvávání tradiční genderové dělby práce v rodině
- demografický vývoj a změny ve struktuře rodiny
- nedostatečná nabídka sociálních služeb ze strany státu
- chybějící rodině přátelská opatření ze strany zaměstnavatelů

poptávka po levné pracovní síle

---

genderový režim/ režim péče/ režim migrace
kulturní preference zajištění péče

Hlavní „push“ a „pull“ faktory ženské migrace

- uplatnění v sektoru pečovatelských služeb v rozvinutých státech
- ekonomická a politická situace, chudoba
- důvody soukromé povahy
- změny migračních vzorců (feminizace migrace)

nabídka pracovní síly žen

---

režim migrace

vznik řetězců péče a transnacionálních rodin

Koncept „globálních řetězců péče“

Arlie Hochschild

- série osobních vztahů mezi lidmi napříč státy, které zahrnují placenou i neplacenou péči
- starší dcera z chudé rodiny pečuje o své sourozence, zatímco matka pracuje jako chůva dětí migrantky, která pečuje o děti a domácnost v bohaté zemi
- care drain

Třístupňový transfer péče

Rhacel Salazar Parreñas

- žena ze střední třídy v bohaté zemi (1) kupuje za nízkou mzdu služby v domácnosti od migrantky (2), která zároveň kupuje služby v domácnosti za ještě nižší mzdu od ženy v zemi původu (3), která je příliš chudá na to, aby emigrovala
  - stupňovitý pokles tržní hodnoty reprodukční práce i kvality rodinného života
- nerovné rozdělení reprodukční práce na základě genderu, třídy, rasy a národní příslušnosti

Dopady komodifikace péče na podobu mateřství, rodinné vazby a genderové uspořádání

Najmutí pracovnice v domácnosti

- osvobození žen od dvojí směny
- možnost nastoupit „mužskou pracovní dráhu“
- přijetím odpovědnosti za zajištění reprodukční práce ženy plní společensky očekávanou roli
- zachování statu quo v genderové dělbě práce v domácnosti
- zpochybnění role muže jako výhradního živitele rodiny

Pracovní migrace žen do sektoru péče a domácí práce

- **předefinování role žen jako pečovatelek ve prospěch role živitelek v zemi původu vs. potvrzení ženské role v cílové zemi**

- **zpochybnění role muže jako živitele, vyjednávání o způsobu zajištění péče o rodinu a domácnost**
  - **převzetí péče mužem → změna genderové dělby práce**

  - **převzetí péče a práce v domácnosti ženami z příbuzenstva → zachování statu quo v genderové dělbě práce**

  - **zaměstnání pracovnice v domácnosti → zachování statu quo v genderové dělbě práce, potvrzení odpovědnosti za zajištění reprodukční práce**

Pracovní migrace žen do sektoru péče a domácí práce

- **pracovní migrace a zaměstnání v domácnosti jako (ne)standardní pracovní dráha žen z chudých zemí**
  - „odliv mozků“ (brain drain) / „plýtvání mozků“ (brain waste)
  - rozporná třídní mobilita

- **vznik transnacionálních rodin jako (ne)standardní rodinné dráhy**
  - „odliv péče“ (care drain)
  - transnacionální mateřství vs. tradiční mateřství
  - stigmatizace transnacionálních rodin vs. jejich uznání jako jedné z variant uspořádání rodiny

Děkuji Vám za pozornost.

kamila.vostova@gmail.com